

KATEDRA-VERSENY

A KATEDRA-VERSENYEK
FŐ SZERVEZŐJE

A verseny fő támogatói:
Szlovák Köztársaság Kormányhivatala
a Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma
és a Lilium Aurum Könyv- és Lapkiadó
Dunaszerdahely Város Önkormányzata

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Társzervezők:
Katedra szerkesztősége

További, a versennyel kapcsolatos információk: www.katedra.sk, katedra.szerkesztoseg@gmail.com

KATEDRA MATEMATIKAVEVERSENY

ROVATVEZETŐ: RNDR. HORVÁTH GÉZA, horvath.geza@slovanet.sk

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2018001

Tisztelt Kollégák, kedves Gyerekek!

A levelező verseny végeredményét az áprilisi számunkban közöljük. Előzetesen közöljük, hogy a verseny egyik elődöntője **április 10-én (kedden)**, a másik **április 11-én (szerdán)** lesz. Az elődöntők helyszínét lapzártáig nem sikerült egyeztetnünk. Az elődöntőbe jutottak meghívóját **e-mailben** küldjük/küldtük el. A matematikaverseny országos döntője **május 4-én** lesz **Dunaszerdahelyen**. A távolabbról érkezők számára

május 3-án is biztosítunk szállást. Az **elődöntők helyszínét és időpontját e-mailben közöljük/közzöltük**.

Felkérjük kedves Kollégáinkat, hogy küldjenek érdekes (lehetőleg saját ötletből született) feladatokat versenyünk részére. Ehhez szíveskedjenek szerzői megoldást is mellékelni! A **kitűzésre szánt** feladatokat az alábbi címre várjuk: **RNDr. Horváth Géza, Sládkovičova 5, 937 01 Želiezovce**, vagy (e-mail): horvath.geza@slovanet.sk

KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH TIBOR, vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2018002

AZ ÖTÖDIK FORDULÓ MEGOLDÁSAI

1. Vámbéry Árminra vonatkozó keresztrejtvény megfejtése:

- W I N D S O R
- P O Z S O N Y
- B A M B E R G
- H U N F A L V Y
- I S Z T A M B U L
- M A G Y A R S Á G
- F É N Y E S
- T Ö R Ö K
- D E R V I S
- R E G U L Y
- G A R A Y

Megfejtés: **SZENTGYÖRGY**

Magyarázat: **születésének helyszíne**

2. Vámbéry Ármin munkásságával kapcsolatos kérdések válaszai:

- 1864 május első fele
- Közönnyel, hidegen, érdemei el nem ismerésével
- Angliába - Londonba
- Képmutatás nélküli, rokonszenves, meleg, baráti, kedves
- Royal Geographical Society – Burlington House
- Ügynöki munkát
- Professzori kinevezés
- „Hagyjátok Vámbéryt, az az ember messzebbre jutott másfél lábával, mint nagyon sokan két lábukon”
- 1872-ben
- Berecz Antal, Hunfalvy János, Xantus János

3. Bokhara történetét érintő kérdések helyes megoldásai a Számánidák csillagának hanyatlása idejéről:

	I	H
1. A Számánidák Iszmáil után jobbra csak tehetetlen bábok voltak, kiket a hivatalnokaik irányítottak.	☒	☐
2. Iszmáilt fia, Abdul követte a trónon.	☐	☒
3. Ahmed, a veszélytől tartva, hálószobáját két medvével őriztette.	☐	☒
4. Ahmed fia, Naszr, kisgyermekként lépett trónra.	☒	☐
5. Abdul Melik, vagy emír Resid, nagyon kedvelte a vadászatot és a lovagjátékokat.	☒	☐
6. Ebulkászim a számánida trónt könnyűszerrel meg tudta tartani.	☐	☒
7. Szebuktein tisztelte a Számán-házat, segítséget is küldött Ebulkászimnak egy sereg formájában, melyben 200 elefánt is volt.	☒	☐
8. Ilik kán Bokhara ellen indult seregeivel, majd be is vonult a városba.	☒	☐
9. Bokhara bevétele után Ilik kán hatalma Kína belsejétől a Kaszpi-tengerig terjedt.	☒	☐
10. Az utolsó Számánida 395/1004-ben kerül trónra.	☐	☒

4. A képeken szereplő közép-ázsiai országok fővárosai:

- Függetlenségi emlékmű - Aszghabat
- Timur Emír Múzeum - Taskent
- A béke és megbékélés palotája – Asztana
- Központi mecset - Biskek
- Szomoni emlékmű - Dusanbe

5. A szlovákiai településekre vonatkozó jellemzések megoldásai:

- Udvard** - A kálvária harangtornya a község címerében is szerepel.
- Nagycétény** - A település egy kis folyó partján fekszik, régen a településsel hasonló megnevezése volt, ma Nyitra folyóként ismerjük.
- Madar** - Területén a korai szláv időkben is település állt, első írásos emléke 1252-ből származik.
- Köbölkút** - Határában fekszik a Párizsi-mocsarak Természetvédelmi Terület.
- Szepsi** - A települést átszeli a 21. hosszúsági kör.
- Nagymegyér** - A „Mátyásfa” az egyik jelképe.

7. **Komárom** - Magyarország és Szlovákia között jelenleg új híd épül a településen.

- Érsekújvár - Címerében csillag alaprajzú vár látható.
- Dunaszerdahely** - A Csalóköz központja.
- Buzita** - A települést 2014-ben az év Európai Gólyafalujának nyilvánították.
- Felsőszeli** - Nevét először a pannonhalmi apátság oklevelében említik Zele alakban 1237-ben.
- Pozsony** - Nevét „Wilsonovo mesto”-ként is emlegetik.
- Kassa** - 1347-től szabad királyi város
- Besztercebánya** - Itt tartották a Buda visszafoglalása utáni első országgyűlést.
- Nyitra** - Itt őrizték és vakították meg Vazult.

Tisztelt Kollégák, Kedves Versenyzők!

A Vámbéry Ármin Földrajzverseny első része, a levelező verseny, véget ért az ötödik forduló megoldásainak beküldésével. Az idei versenyzői időszak ideje alatt fordulónként az ötből egy kérdést Felvidék területének szenteltünk.

Földrajzverseny lévén elengedhetetlenek és nagyon fontosnak tartom, hogy a feladatok térképeket tartalmazzanak, akár feladatként, akár megoldásként. A versenyző diákoknak tudniuk kell beazonosítani időben és térben azt a térséget, amelyről a verseny szól – Vámbéry Ármin élete és munkássága mellett. Az idei évben is, a tavalyihoz hasonlóan, megoldásként több térképet is kellett a versenyző csapatoknak elkészíteniük, amit kimagasló színvonalon oldottak meg. Vámbéry Ármin életrajzával és a Kelettel kapcsolatos kérdések sok olvasást, esetenként kutatást is igényeltek mind a versenyzők, mind pedig a felkészítők részéről. Az idei évben Bokhara területe és történelme volt a téma, ami kissé nehezebb terep volt nemcsak a versenyzők, de a kérdések összeállítása szempontjából is. A Bokharai kánság vagy emírség területe Ázsia belső térségeihez tartozik, ami viszonylag ismeretlen, elfeledett, de varázslatos területe a Földnek. Fontosnak éreztem összehasonlítani a Vámbéry korabeli keletet a maival, hogy a diákok jobban megértsék a kultúrájukat, életmódjukat így a modern keleti világgal kapcsolatos kérdések is bekerültek a versenybe. A feladatok értékelésénél plusz ponttal értékeltem az alaposagot, a frappáns fogalmazást vagy az ötletes meglátásokat. A térképek elbírálásánál két alapvető szempontot vettem figyelembe. Az első tulajdonképpen az, amire a kérdésben rákérdeztem, tehát, hogy tartalmilag megfelelt-e a csapat válasza. A másik

szempont sokkal szubjektívebb volt, hiszen a térképészeti elemek mellett a pontos kivitelezés, a színezés, a minőség is döntő fontosságú volt. A Vámbéry Ármin Földrajzverseny nem egy klasszikus földrajzverseny. Névadójához híven sok újdonságot fedez fel a versenyző, rengeteg ismerettel gyarapodik tudása, számtalan témakörben végez kutatásokat. A döntőbe csak a legalaposabbak, a legrátermettebb versenyzőkből összeállított csapatok jutnak be.

A levelező fordulók megoldásával azonban nem ért véget a feladatok sora, hiszen a döntőre való felkészülés még csak most következik. A döntő feladatai tartalmazni fogják Vámbéry Ármin részletes életrajzát, az utazásait és munkásságát. A feladatok között helyet kap Felvidék és a Kelet térképe is.

A Vámbéry Ármin Földrajzverseny döntőjére időpontváltás miatt 2018. április 6-án kerül sor Dunaszerdahelyen. Mivel az utolsó forduló beküldési határideje lapzárta utánra esik, **a csapatokat személyesen értesítjük a döntőbe jutásról és a döntő pontos helyszínéről is legkésőbb 2018. február végéig,** későbbi számunkban, szokásunkhoz híven, a teljes végeredményt is közöljük majd.

A döntőhöz minden továbbjutó csapatnak sikeres és élményteli felkészülést kívánok a magam és az egész szerkesztőség nevében. A többi csapatnak köszönöm a szorgalmat, az odaadó munkát és felkészülést, sok sikert kívánok mind a diákoknak, mind pedig a felkészítő tanároknak a további munkához és tanulmányokhoz, valamint a következő tanévben nagy szeretettel várom a versenybe való jelentkezésüket a személyes találkozás reményében.

Mgr. Tóth Tibor

KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY

ROVATVEZETŐ: ANGYAL LÁSZLÓ, tortenelem.katedra@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2018003

A 4. FORDULÓ MEGOLDÁSAI

1. feladat: Időrendőr (14 pont)

6. prágai forradalom c), a)

4. velencei forradalom a)

2. bécsi forradalom c)

5. milánói forradalom a).

3. pesti forradalom c), a)

1. párizsi forradalom d)

2. feladat: Idézetek (8 pont)

I. D) 2.   II. A) 1.

III. B) 4.   IV. C) 3.

3. feladat: Vaktérkép (10 pont)

I-a) 4.   G-b) 5.   C-c) 1.   E-d) 3.   A-e) 2.

4. feladat: Keresztrejtvény (11 pont)

1.								V	A	J	D	A	J	Á	N	O	S
2.				C	E	N	S	U	R	A							
3.	K	Ö	Z	B	Á	T	O	R	S	Á	G	I					
4.									V	Á	S	Á	R				
5.									T	Á	N	C	S	I	C	S	
6.				M	E	T	T	E	R	N	I	C	H				
7.									U	N	I	Ó					
8.										P	I	L	V	A	X		
9.	T	O	M	P	A	M	I	H	Á	L	Y						
10.										L	A	N	D	E	R	E	R

Megoldás: Vasvári Pál

5. feladat: Karikázd be azon állampolgárok betűjelét, akik választójoggal bírtak 1848-ban az áprilisi törvények értelmében! (5 pont)

- A) Varga Pál orvosdoktor
B) Tóth Pál nyegedtelkes gazda
F) Kovács Dezső gabona-nagykereskedő
H) Kovács Mihály féltelkes gazda
J) Arany János költő, író

6. feladat: Képek (4 pont)

1. Joseph Wenzel Radetzky
2. Kossuth-bankók
3. Klauzál Gábor
4. Ludovika Akadémia (Ludoviceum)

7. feladat: Színezd ki a kártyasablont a megfelelő színekkel! (2 pont)

- ZÖLD
□ FEHÉR
■ PIROS

AZ 5. FORDULÓ MEGOLDÁSAI

1. feladat: Forráselemzés (5 pont)

- A) f) Debrecen
B) d) 1849. április
C) c) Függetlenségi Nyilatkozat
D) e) Kossuth Lajos
E) c) az osztrák uralkodóházat megfosztják a magyar koronától

2. feladat: Idézetek (10 pont)

- I. 1. Ferenc József-D) Tisztikarnak hadjárat előtt (1848. december)
II. 2. Kossuth Lajos-A) Honvédelmi előterjesztés a magyar parlamentben
III. 3. Bem József-C) Katonák az erdélyi hadjárat során (1848/49 tele)
IV. 5. Jellasics-E) Magyar haderő fővezérének (1848. szeptember)
V. 4. Windischgrätz-B) Udvarhoz küldött jelentés

3. feladat: Időrendőr (16 pont)

- a) 1., 2., 3., 5., 4.
b) 4., 1., 3., 5., 2.
c) 2., 1., 3., 5., 4., 6.

4. feladat: Kakuktktojás (8 pont)

1. Schwechat-vesztes csata
2. Szombathely-hadi esemény nem játszódtott ott
3. Gödöllő-nem Erdélyben van
4. Temesvár-vesztes csata

5. feladat: Ki ő? (5 pont)

- A) Gábor Áron
B) Móga János
C) Bem József
D) Damjanich János
E) Görgei Artúr

6. feladat: Karikázzunk (3 pont)

- b) az Országos Honvédelmi Bizottmány megalakulása
d) a Békepárt tevékenysége
f) a személyi ellentétek a magyar katonai és politikai vezetők között

7. feladat: „Az utolsó szó jogán” (3 pont)

- Tartalmi szempontok: tartalmazza a szónoki beszéd fő részeit: bevezetés (jóindulat megnyerése) tényállítás rövid ismertetése bizonyítékok mérlegelése, cáfolás befejezés

KATEDRA IRODALOMVERSENY

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2018004

ROVATVEZETŐ: PETRES CSIZMADIA GABRIELLA, 925 07 MOSTOVÁ 298, katedra.irodalom@gmail.com

3. FORDULÓ – I. KATEGÓRIA MEGOLDÁSAI

Olvasandó mű: Berg Judit: *Rumini*. Pozsonyi Pogany Kiadó, Budapest, 2009. **10-13. fejezet**. Online: <http://www.18pedagogia.hu/sites/default/files/node/attachments/bj-r.pdf>

1. SZERENCSE ÉS BALSZERENCSE

Rumini történetében fontos szerephez jut a szerencse és a balszerencse. Fejtsétek meg a titkosírást, majd a kapott kulcsszavakkal kapcsolatban írjátok le, milyen szerencsés vagy balszerencsés fordulathoz kapcsolódnak. Jutalompontért gyűjthettek további szerencsés vagy balszerencsés eseményeket.

Segítség a titkosíráshoz: Minden betűt egy számpár helyettesít. Először a függőlegesen egymás alatt, majd a vízszintesen egymás mellett elhelyezkedő számot írjuk. Pl. 13 = B, 25 = I

	1	2	3	4	5	6
1	A	Á	B	C	D	E
2	É	F	G	H	I	Í
3	J	K	L	M	N	O
4	Ó	Ö	Ő	P	R	S
5	T	U	Ú	Ü	Ű	V
6	Y	Z				

1. kulcsszó:

32	45	52	34	44	33	25
K	R	U	M	P	L	I

Magyarázat: Rumini a krumpliszák mögé bújt, de szerencsére nem találták meg, mert Maxi megunt a krumplievést.

2. kulcsszó:

45	16	14	16	22	25	14	16	32	21	45	16	23
R	E	C	E	F	I	C	E	K	É	R	E	G

Magyarázat: Rumini a receficekéreggel megmenti az ürge Csocsó életét.

3. kulcsszó:

44	16	35	21	46	62
P	E	N	É	S	Z

Magyarázat: A Szélkirálynőn a selymek megpenészedtek, ezért Pampogi úr nem akarta sem átvenni, sem kifizetni az árut.

4. kulcsszó:

32	12	45	51	21	45	26	51	21	46
K	Á	R	T	É	R	Í	T	É	S

Magyarázat: Pampogi úr kártérítést követelt, mert felszámolta az elpusztult növényeket és azokat is, amik még el fognak pusztulni. Az árut nem vette át, leértékelte, és a kártérítést 1100 aranyban állapította meg, amit három nap alatt kell befizetni, vagy lefoglalja a hajójukat.

5. kulcsszó:

44	25	45	36	46	32	16	35	15	43
P	I	R	O	S	K	E	N	D	Ő

Magyarázat: Rumini balszerencséjére ezt lengette, hogy a pandúrok ne legyenek a sárkány áldozatai, de emiatt meglátták és elkapták a patkányok.

II. MERRE UTAZNAK?

A felsorolt szereplők neve mellé írjátok, hogy milyen állatok, mi a foglalkozásuk, a 10-13. fejezetekben melyik hajón, hová és miért utaznak! Két szereplő kakukktojás – nevezzétek meg őket, és magyarázzátok meg, miért lógnak ki a többiek közül!

A SZEREPLŐ NEVE	MILYEN ÁLLAT?	MI A FOGLALKOZÁSA?	MELYIK HAJÓN UTAZIK?	HOVÁ UTAZIK ÉS MIÉRT?
Fazék	PATKÁNY	SZAKÁCS	ARANYVADÁSZ	Pelevárba utazik, mert a kalózok itt akarják eladni a lopott árut.
Naftalin Rufus	MÓKUS	MÁGUS	-	-
Rumini	KISEGÉR	HAJÓSINAS	ARANYVADÁSZ	Pelevárba utazik, el akarják őt is adni az ürgékkel együtt. Rumini szeretne visszajutni a Szelkírálynőre.
Dini	ÜRGE	MATRÓZ	ARANYVADÁSZ	Pelevárba utazik, el akarják őt adni rabszolgának.
Cincogi	EGÉR	DOKTOR	SZÉLKIRÁLYNŐ	Pelevárba utazik, mert a pelevári királynak szállítanak árut.
Beretva	ÜRGE	ORVOS	ARANYVADÁSZ	Pelevárba utazik, őt is el akarják adni rabszolgának.
Málé	PATKÁNY	KALÓZ	ARANYVADÁSZ	Pelevárba utazik, mert a kalózok itt akarják eladni a lopott árut.
Pampogi	PELE	UDVARMESTER	-	-
Maxi	PATKÁNY	KALÓZ	ARANYVADÁSZ	Pelevárba utazik, mert a kalózok itt akarják eladni a lopott árut.

Kakukktojások + magyarázatuk:

Naftalin Rufus – ő egy mókusmágus a pelevári bazárban, látószelencéje van, Balikó szeretné őt megtalálni, hogy megnézzé, hol is van Rumini. Nem utazik hajón.

Pampogi – ő egy udvarmester a pele király udvarában. Nem utazik hajón.

III. VALAMI KIMARADT

Keressétek meg a bal és jobb oszlop egymáshoz tartozó mondatait, majd röviden foglaljátok össze, mi történt az események kezdő és záró jelenete között.

A kapitány a bátorságáért megdicsérte Ruminit.

Az ürgék gyanakodva méregették szegény Rumit.

A kapitány átadta az udvarmesternek az árut.

Balikóék elindultak megkeresni Naftalin Rufust.

A Szelkírálynő kikötött Pelevárban.

Végül még nekik kéne fizetniük.

Végül mégis a raktárba záratta.

Végül ismét Pelevárba érkezett.

Végül hálálkodva ölelték meg.

Végül egy esti találkozóban maradtak.

Az összetartozó mondatok és magyarázataik:

1. A kapitány a bátorságáért megdicsérte Ruminit – Végül mégis a raktárba záratta.

Mi történt közben? – A kalózkapitány megkímélte Rumini életét, kifaggatta, hogy került a hajóra, de Rumini nem mondott igazat. Azt hazudta, elbújt a raktárban, az ürgéknél volt vendégségben és Pelevárba indult, mikor a kalózok elfogták éppen.

2. Az ürgék gyanakodva méregették szegény Ruminit – Végül hálálkodva ölelték meg.

Mi történt közben? – Ruminit kifaggatták az ürgék, hogy jutott a kalózok közé, de nem hittek neki, azt hitték a kalózoknak kémkedik. Savó és Kasza rátámadt Ruminire, de őszinteségéért cserébe a Dini nevű ürge, majd Beretva apó is megvédte őt.

A Komlótól kapott receficekéreggel megmentette a csatában megsérült Csocsó életét, ezért elfogadták őt.

3. A kapitány átadta az udvarmesternek az árut – Végül még nekik kéne fizetniük.

Mi történt közben? – Pampogi nem vette át a penészes szélű selymeket, és amikor meglátta a feltört fedelű ládát, kártérítést követelt. Arra utasította a kapitányt és az első tisztet, hogy jelenjenek meg a király fogadótermében. De a király helyett Pampogi fogadta őket, aki 1100 arany kártérítést állapított meg. Ha nem fizetnek három napon belül, a hajót lefoglalják. Hiába akartak beszélni a királlyal, Pampogi nem engedett, amíg nem fizetnek. A Szelkírálynő engedély nélkül nem hagyhatta el a kikötőt sem.

4. Balikóék elindultak megkeresni Naftalin Rufust – Végül egy esti találkozóban maradtak.

Mi történt közben? – Roland, Balikó és Dundi Bandi elindultak a bazárba, ahol sok érdekes dolgot láttak, ami szem-szájnak ingere. Betértek egy hangszerboltba is. Nem volt pénzüik vásárlásra. Bandi vezette őket a mókusmágushoz, akinek látószelencéje volt, de a boltot zárva találták. Egy pocok a szemközti boltból adott nekik információkat Naftalin Rufusról, közben mindenáron szerelmi bájitalt akart nekik eladni. Két aranyért volt csak hajlandó üzenetet közvetíteni Rufusnak, de Balikó ügyesen lealkudta ezt, és csak a találka után akart fizetni a pocoknak. Este 6-ra beszéltek meg a találkát.

5. A Szelkírálynő kikötött Pelevárban – Végül ismét Pelevárba érkezett.

Mi történt közben? – Balikó közölte a kapitánnyal, hogy Rumini az Orom-szigeten maradt, de még előtte a járőrök ellenőrizték a Szelkírálynőt, mert az már behajózott a pelevári öbölbe. Rumini megtalálására visszaindultak az Orom-szigetre, de nem találták őt, csak azt a kis öblöt, ahol a kalózok horgonyoztak. Az éjszakát a hajón töltötték, másnap újra keresték Ruminit, végül feladták és visszatértek Pelevárba. Itt a járőrök újra átnézték a hajót, az egerek beszámoltak a patkánynyomokról, és a járőrök kapitánya pandúrhajót indított a szigetre.

4. FORDULÓ – I. KATEGÓRIA MEGOLDÁSAI

I. RENDELTÉNY KERESELTREJTVÉNY

A megadott betűhelyek alapján válaszoljatok a feltett kérdésekre! A szürkével kiemelt betűket összeolvasva egy mondatot kaptok. Mit tudtok erről?

Mi a kalóz kapitány neve? LÁVA LEÓ

Mi a neve Morti vetélytársának, a másik rabszolga kereskedőnek? CSÁMPÁS GEGE

Mi a neve a kalózek valódi hajójának? ARANYVADÁSZ

Milyen állatokat raboltak el a kalózek? ÜRGÉKET

Milyen helyszín közelébe rejtették ele a Kalmárt? SÁRKÁNY-SZOROS

Hol tartotta Morti a foglyokat? KAZAMATÁKBAN

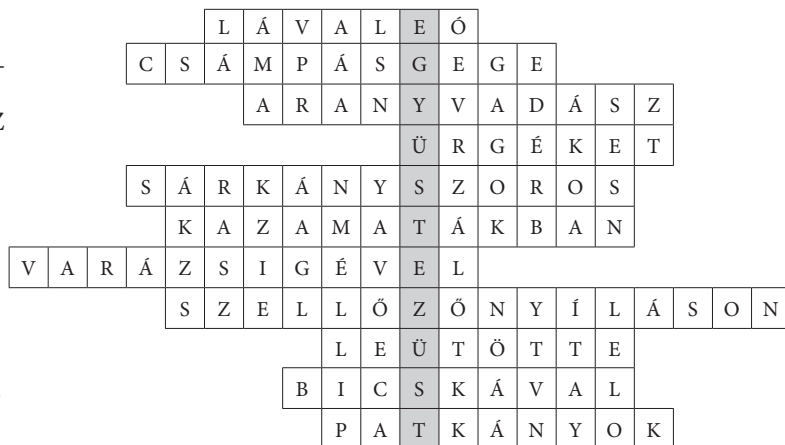
Mivel védte Morti a bejáratot? VARÁZSIGÉVEL

Min keresztül jutott be Balikó a rabokhoz? SZELLŐZŐNYÍLÁSON

Mit tett Dini Mortival? LEÜTÖTTE

Mivel akart Balikó Rúfusnak fizetni? BICSKÁVAL

Milyen állatok tartották fogva a labirintusban a rabokat? PATKÁNYOK

A szürkével kiemelt betűkből összeolvasott mondat: **Egy üst ezüst.**

Mit tudtok a mondatról? Ez a mondat egy jelszó volt. Azok ismerték, akik titokban rabszolgákat csempészték Félsemű Mortinak, a rabszolga-kereskedőnek. Aki nem tudta a jelszót, azt az árus a boltból elküldte, mondván, ő nem ismer semmilyen Mortit.

II. VARÁZSLABIRINTUS

Az olvasott fejezetekben Ruminiék egy varázslattal védett labirintus foglyai lettek. A szabadulásukhoz számos varázslatra volt szükség. A labirintusban található 25 szóval kapcsolatban írjátok le, hogyan kapcsolódnak a szökhöz!

A labirintusban található szavak:

1. vascsöppentő	11. köd	21. fénypont
2. varázsige	12. Morti	22. Rumini
3. fonál	13. kút	23. rézlap
4. nyíl	14. pumpa	24. sastoll
5. látószelence	15. térképrajzoló	25. koppantás
6. szentjánosbogár	16. szalmaszál	
7. pénztárca	17. Dini	
8. Naftalin	18. bicska	
9. Balikó	19. kántálás	
10. Savó	20. pergamen	

A labirintusban található szavak + hogyan kapcsolódnak a szökhöz:

- vascsöppentő:** a szellőzőnyílás vasrácsát a vascsöppentővel tüntette el Rufus.
- varázsige:** Morti egy varázsige segítségével zárta le a labirintus bejáratát, hogy senki se tudja kinyitni, sőt törhetlenné váljon az ajtó./ Rufus mester sokszor segítségül hívta a varázsigeiket.
- fonál:** Balikó egy fonál segítségével ereszkedett le a szellőzőnyíláson Ruminiékhoz. / Az ürgék az elszakíthatatlan fonállal kötötték össze Mortit és a három patkánytársát.
- nyíl:** A térkép alaprajzán nyilak mutatták a kút mögötti legközelebbi szellőzőnyílás helyét.
- látószelence:** A látószelence egy lapos kis dobozka volt, amely varázserővel bírt, és segítségével látta meg Balikó, Naftalin és Vakarcs bácsi Ruminit Félsemű Morti rejtekhelyén, a kazamatákban.
- szentjánosbogár:** Szentjánosbogár világított a sötét sikátorban, hogy Balikóék eljuthassanak a Béklyó-közhöz. / A szellőzőnyílásban is világított Balikónak, amikor a kazamatákba mászott le. / A szentjánosbogár fénye bevilágította a foglyok celláját, így könnyebben tudtak tájékozódni.
- pénztárca:** Balikó odaadta Vakarcsi bácsinak a himzett pénztárcáját, amiért elintézte a találkát Naftalin Rufussal.

8. Naftalin: Naftalin Rufus, a mókusmágus segítségével sikerült megszabadulniuk a foglyoknak.

9. Balikó: Balikónak is nagy része volt a foglyok kiszabadításában. Pl. amikor az ürgék megkötözték a patkányokat, Balikó a szellőzőnyílás alá állt, és felszólított Rufusnak, hogy jöhetnek már a pandúrok.

10. Savó: Savó vette észre először, amikor Morti menekülni akart a cellából, és hátulról ráugrott, így megakadályozta a szökést.

11. köd: A szalmaszálból sárgás köd jött ki, és feltérképezte Morti labirintusát.

12. Morti: A rabok közös erővel legyőzték Mortit, a rabszolga-kereskedőt és társait.

13. kút: A Béklyó-köz végén álló kút mögött egy falszakaszon volt a legközelebbi szellőzőnyílás, s azon keresztül ereszkedett le Balikó a foglyokhoz.

14. pumpa: A pumpa végét, azaz a vascsöppentőt Rufus mester a vasrácsához illesztette, és finom mozdulattal megoldva szította a rácsot.

15. térképrajzoló: Rufus egyik legjobb varázsmasínja, amely lerajzolta Balikó számára a labirintus alaprajzát.

16. szalmaszál: A mágus belefűjt a szalmaszáliba, a kis csövön sárgás köd jön ki, és mindjárt el is száll. Aztán Rufus kezében megmozdul a toll.

17. Dini: Dini leütötte Mortit a szökhöz.

18. bicska: Balikó egy bicskával vágta el a foglyok köteleit.

19. kántálás: Rufus megdörzsölte a szelence tetejét, hármat rákoppantott, és éneklő hangon kántált.

20. pergamen: Erre rajzolta a sastoll a föld alatti folyosók alaprajzát.

21. fénypont: Rufus tenyerén fénypontként világított a szentjánosbogár a sötét sikátorban.

22. Rumini: Amikor Morti szökni akart a cellából, Rumini meglátta Savót a kereskedő hátán, segítségére sietett, és hatalmas ordítással bebokszolt Mortinak.

23. rézlap: A szelence rézlapja kifényesedett, s a ködből előbukkant Rumini alakja.

24. sastoll: Rufus kezében magától írni kezdett a toll, nem kellett irányítani, s végül lerajzolta a szellőzőhöz vezető utat.

25. koppantás: Rufus mester a szelencére hármat koppantott, s a szelence fedele kinyílt.

III. VARÁZSTÁRGYAK

A labirintusban különböző varázstárgyak nevét találtátok. Nevezzétek meg őket, majd az olvasottak alapján készíthettek rímbe szedett használati utasítást mindegyikhez!

Néhány megoldás a versenyzőktől:

1. látószelence**Használati utasítás:**

Dörzsölje meg a szelence fedelét, hogy a sárga köd átjárja a belsejét, s a ködben lelje meg kis kegyencét.

2. vascöppentő**Használati utasítás:**

Ezüstös cseppeket csepegtesd a vasra, Az úgy megoldvad, mint a vulkán magja.

3. térképolvasó**Használati utasítás:**

Fúj bele a szalmaszádba, hogy a sárga köd a belsejét átjárja, a sastoll a pergamennel aztán álljon készen, hogy a kért alaprajzot rajzolhassa szépen.

3. FORDULÓ – II. KATEGÓRIA MEGOLDÁSAI

Olvasandó mű:

Rideg Sándor: Indul a bakterház. 4. kiadás. Lazy Kiadó, Budapest, 2015. 1-7. fejezet. online: <http://www.18pedagogia.hu/sites/default/files/node/attachments/indul-a-bakterhaz.pdf>

I. TALÁLÓ JELLEMRAJZOK

A 2. oszlopba írva nevezzétek meg az 1. oszlopban jellemzett szereplőket, majd a 3. oszlop kifejezéseit párosítottátok a szereplőkkel. A 4. oszlopba írtátok a jellemzések előtt álló sorszámokból és a 3. oszlopban szereplő betűkódokból alkotott párokat! A számokat emelkedő sorban írtátok! Ha jól dolgoztok, a betűkódokból egy szót tudtok összeolvasni – fejtétek ki, hogyan kapcsolódik ez a szó a főszereplőhöz!

1. OSZLOP: JELLEMZÉSEK	2. OSZLOP: A SZEREPLŐ NEVE	3. OSZLOP: A SZEREPLŐHÖZ KAPCSOLÓDÓ FOGALMAK	AZ 1. ÉS 3. OSZLOPHOZ TARTOZÓ SORSZÁMOK ÉS BETŰKÓDOK PÁROSÍTÁSAI
1. „Olyan széles volt, mint a ház eleje.”	Papucsos néni	P. piros papucs	1. P
2. „Hordóhasú, száraz lábú vászonceléd.”	Csámpás Borcsa	O. döglött tyúk	2. O
3. „Olyan csúnya vót, hogy ilyen a kalendáriumba sincs”	Banya	F. vajköpülés	3. F
4. „Egyenes hátú bakterember, szürke bajusszal, a haja meg kihullott gazemberségében.”	Konc bácsi	O. álomfejtés	4. O
5. „Olyan képe van, mint a haramiának, a bajusza úgy áll, mint a szilaj bikáé, csak egyik fele verestarka, a bal lábán pedig egy irgalmatlan nagy parasztbütykő van.”	Szabó bakter	N. vízibetegség	5. N
6. „Az egyik éppen fél kapanyéllal volt rövidebb a másiknál.”	Kupec (Tappancs Mihály)	O. lónyúzás	6. O
7. „Akkora két zápfoga volt előlről, mint a nagylábom ujja.”	katona	S. szivar	7. S
8. „Régen láttam ilyen csúnya, malacorrú kísértetet.”	Gugás Palcsi	Z. macskanyúzó	8. Z
9. „Csak két foga volt összesen, egy alul, egy meg fölül”	Varga Pista, suszter	T. kaptafa	9. T
10. „A gatyája szára föl volt gyűrve, mindenképpen tudományos embernek látszott. A bajusza színét persze nem tudnám megmagyarázni, mert attól függ, hogy mit evett utoljára.”	Piócás ember	Á. kuruzsló	10. Á
11. „Hegyes bajusza és tompa orra volt.”	Csendőr	S. tollas kalap	11. S

A betűkódokból kapott szó: POFONOSZTÁS

Hogyan kapcsolódik a főszereplőhöz? Bendegúz számos esetben indokolatlanul (fenyítési célból vagy csak unaloműzéséért, megszokásból) pofont kapott otthon („mindennap megkapta a porcióját”), de sokszor a csínytevései következményeként csattant el egy-egy pofon (az anyától a csizmadia miatt, Tappancs úr utánzása miatt). Többször kilátásba helyezik a pofont: az első találkozásnál a banyával, Csámpás Borcsa is pofont ígér neki.

II. KAKUKKTOJÁS

Minden felsorolásban egy-egy szereplőhöz kapcsolódó kifejezést találtok. Nevezzétek meg a szereplőket! Húzzátok alá azt a kifejezést, ami valamilyen babonához kapcsolódik, majd fejtétek ki, milyen babonáságról van szó!

1. éneklés, nevetés, borívás, álomfejtés

A szereplő neve: Konc bácsi

Hozzá fűződő babonáság: Konc bácsi „megfejt” Bendegúz álmát.

2. ördög, lóbőr, bicska, kupecbot

A szereplő neve: Tappancs Mihály

Hozzá fűződő babonáság: Bendegúz azt hiszi róla, hogy ördög, akinek patája van – holott csak sánta

3. mosogatórongy, egeresség, süketség, víz mélységének mérése

A szereplő neve: banya

Hozzá fűződő babonáság: Konc bácsi ajánlja Bendegúznak, hogy egy rituálé segítségével „varázsolja” egeressé a banyát.

4. kukoricásütés, legeltetés, lódítás, imádkozás kalendáriumból

A szereplő neve: Bendegúz

Hozzá fűződő babonáság: A kalendáriumból való imádkozás babonásághoz kapcsolódik, Bendegúz hisz Palcsi síron túli segítségében.

5. macskaszőrös dohány, 35 éves szolgálat, szarvasbogaras krumpli

A szereplő neve: Szabó bakter

Hozzá fűződő babonáság: a babona szerint a bakter többek között ettől gyógyulhat meg.

6. halálfej, ájulás, szemmel verés, szivarozás

A szereplő neve: Bendegúz

Hozzá fűződő babonáság: azt hitték, szemmel verték Bendegúzt, mert elájult.

III. A KÍSÉRTET MŰVE

A „kísértet” megjelenésével számos csodálatos dolog történt. A betűrejtvénybe olyan kulcsszavakat rejtettünk, amik a kísértet rombolásával függnek össze. A lóugrás szabályai szerint, az óramutatóval ellentétes irányban mozogva fejték meg a rejtvényekbe rejtett szavakat, majd röviden fejték ki, hogyan kapcsolódnak a kísértet mesterkedéseéhez. Jutalompontokért gyűjtötték össze a kísértet további tetteit is!

T	U	J
A	☺	T
D	E	L

Megoldás: ALUDTTEJ

Hogyan kapcsolódik a kísértethez:

Bendegúz a bakter csizmájába töltötte az aludttejet – mindenki elhitette, hogy ez a kísértet műve volt.

O	B	G
O	☺	C
Ó	K	M

Megoldás: GOMBÓCOK

Hogyan kapcsolódik a kísértethez:

A szenteltvíz beszerzéséért gombócot kér Bendegúz. A „kísértet” a csendőrök szuronyára „tűzi fel” a gombócokat, gombócháború tör ki.

S	K	G
Ö	☺	C
Ö	Ö	K

Megoldás: KÖCSÖGÖK

Hogyan kapcsolódik a kísértethez:

A köcsögökből „a kísértet” leette a tejfölt, széttörte a köcsögöket.

L	Ö	P
E	☺	☺
☺	E	D

Megoldás: LEPEDŐ

Hogyan kapcsolódik a kísértethez:

a kísértet lepedőben jár éjszakánként

J	☺	S
O	☺	O
T	Á	K

Megoldás: TOJÁSOK

Hogyan kapcsolódik a kísértethez:

a kísértet földhöz vágta a tojásokat

N	E	E
☺	☺	E
M	C	K

Megoldás: KEMENCE

Hogyan kapcsolódik a kísértethez:

összedőlt a kemence – ezt is a kísértet művének tulajdonították

PÉNZES ISTVÁN ANYANYELVI VETÉLKEDŐ

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2018009

ROVATVEZETŐ: PETRES CSIZMADIA GABRIELLA, 925 07 MOSTOVÁ 298, katedra.anyanyelvi.vetelkedo@gmail.com

4. FORDULÓ – MEGOLDÁSOK

I. ALLITERÁLÓ SZÓLÁSOK

A felsorolt szólásokat írjátok át úgy, hogy az „új mondás” minden szava ugyanazzal a betűvel kezdődjön. A betűt szabadon választhatjátok meg, és egy szólást több alliteráló meghatározással is újraírhattok.

Pl. Kéz kezét mos = tappancs tappancsot tisztít.

Néhány megoldás a versenyzőktől:

1. Fejjel megy a falnak. = Kobakkal koccan a kőfalnak. / Buk-sival ballag burkolatnak.
2. Lógatja az orrát. = Szaglószerve szomorúan szegezi. / Csüngeti a csüngőjét. / Légzőszerve lefele lejt.
3. Derékba tör. = Finoman félbe fordul. / Csípőbe csuklik. / Gerince görbül.
4. Leesik az álla. = Alfeje alacsonyra apad. / Lepénylesője le-pottyann.
5. Tűzbe teszi érte a kezét. = Mancsát miatta meglehetősen meleg mederbe meríti. / Lángba lógatja lapátkezét.
6. A hideg futkározik a hátán. = Fagy futkos feneke felett. / Hűvös halad hátgerincén.
7. Egyik lábad itt, a másik ott. = Valamelyik virgácsod velem, valamelyik valahol.
8. Van a füle mögött valami. = Hallószerved hátulján helyez-kezik határozatlan holmi.
9. Nagyon a szívére veszi. = Kolossalisan ketyegőjére keríti. / Monumentálisan a motorjára meri.
10. Szeme, szája tátva maradt. = Látószerve, lepénylesője le-hullva lészen. / Csápjá, csacsogója csüngve csüng.

II. NÉPES INTARZIA

Az anyanyelvi játékok kedvelői bizonyára jól ismerik az intar-zia fogalmát. Ilyenkor egy szó elbújik a mondat szavai között, akár a szavak szóhatárán is. Milyen népnevek rejtőzködnek a következő mondatokban? Vigyázatok, nemcsak európai és napjainkban élő népeket tartalmazhatnak a mondatok...

1. Márta tárgyalása a vártnál is jobban elhúzódhat. = TATÁR
2. A kuvik ingerülten huhogott a sötét erdő mélyén. = VIKING
3. A tanév elején az iskolában tucatszámra sorakoznak a tan-könyvek. = BANTU
4. Az úrhajóba szkafandert is vigyél! = BASZK
5. Vilma januárban tölti be a tizennegyedik életévét. = MAJA
6. Zsuzsi haja pántlikával van összefogva. = JAPÁN
7. Ili és Eti Ópusztaszeren töltötte a vakációját. = ETIÓP
8. Örömmel láttam, hogy szépen megkelt a térsza. = KELTA ÉSZT
9. Zita fájdalmasan felsóhajtott: - Ah, unatkozom! = HUN
10. Senki se piszkít a saját fészkébe! = SZKÍTA

III. CSAK A FEJE MÁS!

Olyan szócsokrokat keresünk, amelyekben az egyes szavak csupán kezdőbetűjükben térnek el egymástól.

Pl. A-val főütőér, P-vel a kapus munkahelye, T-vel ünnepi sü-temény: *aorta, porta, torta*
Jutalompontokért Ti is gyűjthettek hasonló feladatokat!

1. L-lel magma, P-vel díszes tollú madár, Gy-vel bártortalan = LÁVA, PÁVA, GYÁVA

2. B-vel mozgásképtelen, SZ-szel szárított takarmány, V-vel gyűjtőér = BÉNA, SZÉNA, VÉNA
3. S-szel szandál, ZS-vel rendőr, D-vel emelőgép = SARU, ZSARU, DARU
4. H-val rakás, M-mel őrlő létesítmény, D-vel énekem = HALOM, MALOM, DALOM
5. V-vel nagy település, K-val egészségtelen, P-vel kettővel osztható = VÁROS, KÁROS, PÁROS
6. H-val pihenve feküdt, L-lel csüggedt, K-val elegyített = HEVERT, LEVERT, KEVERT

7. F-fel kanyar, görbület, Cs-vel kiömlő, M-mel morgó = FORDULÓ, CSORDULÓ, MORDULÓ
8. B-vel csúf boszorkány, T-vel farm, NY-nyel rosszindulatú öregasszony = BANYA, TANYA, NYANYA
9. J-vel fertőző betegség, M-mel szobrok alapanyaga, Z-vel az anyagba nem illő szennyeződés = JÁRVÁNY, MÁRVÁNY, ZÁRVÁNY
10. SZ-szel szűrő, P-vel lepény, V-vel összeszólalkozás = SZITA, PITA, VITA

5. FORDULÓ – MEGOLDÁSOK

I. NÉVRÍMEK

Készítetek rímcsokrot a felsorolt nevekre úgy, hogy mindig csak a következő szó kezdőbetűjét változtatjátok meg! Többféle megoldást is elfogadunk. Pl. Sarolta – karolta – tarolta – Sarolta

1. Csilla = Csilla – Lilla – villa – Csilla
2. Benő = Benő – kenő – fenő – Benő
3. Ria = Ria – pia – szia – Ria
4. Zsolt = Zsolt – folt – bolt – Zsolt
5. Hanna = Hanna – kanna – manna – Hanna
6. Lajos = Lajos – bajos – csajos – Lajos
7. Dalma = Dalma – szalma – halma – Dalma
8. Márta = Márta – párta – járta – Márta
9. Pál = Pál – hál – bál – Pál
10. Rita = Rita – vita – szita – Rita

II. SZÓMATRJOSKA

Ebben a feladatban olyan szópárokat keresünk, amelyekben a második szót az első magában foglalja – úgy, hogy egy újabb betű kerül az adott szó elé és mögé. A meghatározások alapján ismerjétek fel a keresett szókapcsolatokat! Pl. könnyező irodalmár = SÍRÓS író. Jutalompontért ti is gyűjthettek hasonló feladványokat.

1. vakarászik a fater = KAPAR APA
2. élénk nedve = ELEVEN LEVE

3. tágas csúcsa = SZÉLES ÉLE
4. csinosító eszkábál = SZÉPÍTŐ ÉPÍT
5. kesernyés szülő = FANYAR ANYA
6. elmúlás alatti részre = HALÁL ALÁ
7. kotorászó férfi = TÜRÓ ÚR
8. fenntartás élelem = KÉTELY ÉTEL
9. hotel ácsorog = SZÁLLÓ ÁLL
10. mértéktartók érdeme = SZERÉNYEK ERÉNYE

III. SZÓGYŰJTÉS

Radnóti Miklós verse első mondatának betűit szabadon felcserélve rakjatok ki minél több új, legalább három szótagból álló szót! (A kétjegyű mássalhangzókat ne vágjátok szét! A szavakat toldalékolt formában is gyűjthettek.)

Radnóti Miklós: Február

Újra lebeg, majd letelepszik a földre,
végül elolvad a hó:
csordul, utat váj.
Megvillan a nap. Megvillan az ég.
Megvillan a nap, hunyorint.
S íme fehér hangján
rábéget a nyáj odakint,
tollát rázza felé s cserren már a veréb.

A megoldás rendkívül sokféle lehet: hóember, feladat, eleped...

KATEDRA ALSÓ TAGOZATOS VERSENY

ROVATVEZETŐ: RADVÁNYI ADÉL, katedra.also.tagozat@gmail.com

AZONOSÍTÓ SZÁM: 2018005

II. FORDULÓ – MEGOLDÁSOK

Kedves Versenyzők!

Levezős versenyünk második fordulójában a Négyszögletű Kerek Erdői lakónak sorába újabb szereplő érkezett: *Maminti, a kicsi zöld tündér*. (<http://mek.oszk.hu/02700/02753/02753.htm>) A róla szóló fejezethez feladatsorok megoldásával minden csapat ügyesen megbirkózott.

I. FELADAT: BETŰREJTVÉNY

A táblázatban található kavalkádban keresgélve az betűkódok utasításainak megfelelően egy-egy tulajdonságot találtatok. A betűkódokat megfejtve egy-egy szereplő tulajdonságát kaptátok megfejtésül, s ezek után meg kellett magyarázni, kire jellemzőek és miért!

	A	B	C	D	E
1	SZ	Ő	A	R	Ű
2	T	G	É	K	E
3	L	Ú	V	N	Z
4	F	R	GY	I	SZ
5	Á	S	A	C	T
6	E	M	C	D	O

A KIS FELFEDEZŐK Bátkáról a következő megoldást küldték:

betűkód	tulajdonság	szereplő	magyarázat
A1, C2, C4, A6, D3, A3, B1, B5	sz, é, gy, e, n, l, ő, s	Ló Szerafin	Azért szégyenlős, mert nem mert megpintani Egér Elek izmait.
B4, A5, E5, C1, D1, A2, D4	r, á, t, a, r, t, i	Egér elek	Azért volt rátarti, mert az izmaival büszkélkedett.
A1, E1, D2, E4, C5, C3, B3	sz, ú, k, sz, a, v, ú	Dömdödöm	Azért volt Dömdödöm szüksézáví, mert csak annyit mondott: dömdödöm.
B6, E2, B2, C3, A6, A2, B1	m, e, g, v, e, t, ő	Bruckner Szigfrid	Mert megvetően nézett Vacskamatira.
A4, E2, A3, C6, D4, D5, E6, B6, A5, E3, E6, A2, E5	f, e, l, c, i, i, c, o, m, á, z, o, t, t	Maminti	Azért volt felcicomázott, mert még a kis sisakján is volt egy zöld gyémánt.

Jutalomponos feladat: Válasszátok ki a táblázatban felsorolt szereplők közül a legkisebbet és rajzoljátok le, a történetben leírt tulajdonságai alapján!

Ezt a feladatot csaknem minden csapat teljesítette. A gyönyörű rajzok mellett sok különböző méretű és formájú kis Mamintit kézbesített a postás, amelyekről sugárzott a gyerekek jó kedve és kezűgyessége.

II. FELADAT: HIBAKERESŐ

Ebben a feladatban egy szövegrészt találtak az elolvasott fejezetből. Húzzátok alá a helytelenül írt szavakat/szókapcsolatokat, számoljátok össze őket és végül javítsátok ki a valóságnak megfelelően!

„ – Engedjétek, engedjétek! – kiáltozta.

Aromo feléje fordult.

– Azonnal takarodj, húzz el, pucolj, lépj olajra, tűnj el, nem látod, hogy zavarasz?! Nem látod, hogy Mikkamakkát mentjük?!

Egér Elek, a picike zöld állat méregbe gurult. Zöld szeme szikrákat vetett.”

Hibás szavak/szókapcsolatok száma: 7

Javítás: „ – Engedjétek! Engedjétek! – kiáltozta.

Mikkamakka feléje fordult.

– Azonnal takarodj, hordd le magad, pucolj, lépj olajra, tűnj el, nem látod, hogy zavarasz? Nem látod, hogy Dömdödömöt mentjük?!

Maminti, a picike zöld lány méregbe gurult. Zöld szeme villámokat szórt.”

A feladatmegoldások javításakor nagyon sokan elérték a maximális pontszámot. Néhányan azonban elsiklottak egy-egy elírás felett. Mindenképpen dicséret illeti azokat a szemfüles csapatokat, akik megtalálták a hibásan írt mondatvégi írásjeleket is.

III. FELADAT: TITKOSÍRÁS

Mikkamakka bölcsessége határtalan, ezzel mindenki tisztában van, ő a „fej, az agyvelő, a vállalkozó szellem”. És ha ő mond valamit, az úgy is van, nem vitás. A most olvasott történetben is tanúi lehetettek ennek.

A titkos írás nem megszokott módon van jelekkel kódolva, most a magyar ábécé pontos ismeretére van szükségetek! Egy-egy betű megoldását ugyanis akkor kapjátok meg, ha a megadott betű előtt álló mássalhangzót vagy magánhangzót írjátok a hozzá tartozó üres cellába.

kód	S	É	Q	Ű	LY	P		I	Á	K	Ö
keresett betű	R	E	P	Ű	L	Ő		H	A	J	Ó

Jutalomponos feladat: A történetből megtudhatjátok, Mikkamakka mi mindent árult el erről a tárgyról. Készítsetek a leírás alapján egy festményt az említett dologról!

Örömmel számolunk be arról, hogy csodás akrill és temperaművek készültek a csapatok többségétől. Néhányan azonban figyelmen kívül hagyták a felhívást és ceruzarajzzal készültek. Sajnos, ezekben az esetekben nem járt külön pontszám.

IV. FELADAT: ERDŐJÁRÁS

A hajónak választott eukaliptusz lándzsás levelei keskenyek, lándzsaszzerűek és kb.35 cm hosszúak. Ez nagyon megtetszett Mamintinek, aki elhatározta, hogy feldíszíti egy szép levélfüzérrel az ő kicsike új házát a Négyszögletű Kerek Erdőben. Legfeljebb mennyi kell a varázspálcájával „összeszednie”, ha 100 centiméteres füzérre van szüksége?

A történet továbbgondolásával összeállított szöveges feladatra egybecsengő válaszok érkeztek, melyek szerint 3 levélre van szüksége a füzérhez Mamintinek (35 cm + 35 cm + 35 cm = 105 cm), s így még 5 centiméteres darab ki is marad. A nagyfödemesi gyerekek véleménye szerint ezekből zászlót vagy akár szemkötőt is készíthetne magának Maminti. :)

A rozsnóiak azonban ennél is részletesebb okfejtésbe merültek. Így szól:

„35 cm + 35 cm + 35 cm = 3 x 35cm = 105 cm.

Ha biztosak lehetnénk benne, hogy minden levél hossza legalább 33-34 cm, akkor legkevesebb három levélre lenne szükség. Mivel a levelek hossza csak körülbelül adott, ezért hogy biztosan fel tudja Maminti díszíteni a kicsike új házát, legfeljebb 4 levélre van szüksége. Mert négy darab kb. 35 cm hosszú levélből biztosan készíthető 100 centiméteres füzér, még akkor is, ha a levelek végét nem csak közvetlenül egymás mellé teszi, hanem ha kissé egymás alá csúsztatja is.”

III. FORDULÓ – MEGOLDÁSOK

Kedves Gyerekek és Pedagógusok! Levelezős versenyünk harmadik fordulójában két történetet is el kellett olvasni ahhoz. Szörnyeteg Lajos jaj de álmos és Ló Szerafin legyőzi önmagát a két fejezet, melyek nagyon is összecsengenek. Mindkettőben a Négyszögletű Kerek Erdő lakóinak baráti segítsége és össze/nem/ fogása vitte előbbre a cselekményt.

I.FELADAT: KÉRDEZGETŐ

Mindkét mesét jól átgondolva ki kellett tölteni a táblázatot a kérdéseknek és meghatározásoknak megfelelően, a válaszaitokat érthető, rövid magyarázattal megindokolva a történeteknek megfelelően. A második részfeladatban szintén ügyelni kellett a pontosságra.

A táblázat kitöltésekor többféle megoldás is született, ami nem jelentett gondot a javításkor. A magyarázatok ugyanis nagyban segítettek a csapatok gondolatmeneteinek megértését. A hetényi „Négylevelű lóhere” csapat megoldásai egy kis kiegészítéssel a következők:

Feladvány	Szörnyeteg Lajos esetében	Ló Szerafin esetében
1. Elsőként kinek mesélte el őszintén gondját-baját a főszereplő?	Dömdödömnek <u>Magyarázat</u> Dömdödöm alvás ellen javasolta a bukfencezést.	Mikkamakának <u>Magyarázat</u> Nem hitte el bizonyíték híján a többiek állítását.
2. Ki az, aki másodszor próbált segíteni/ bizonyítani?	Vacskamati <u>Magyarázat</u> Vacskamati javasolta a hideg-forró módszert.	Aromo <u>Magyarázat</u> Miután Ló Szerafin legyőzte, elismerte tehetségét.
3. Ők azok, aki kételkedtek az ügy komolyságában vagy a megoldás sikerében, és ennek hangot adtak.	<u>Magyarázat</u> Aromo- a zuhanyt kinevette, Ló Szerafin, Vacskamati – kutyabengekéreg miatt méltatlankodott, Bruckner Szigfrid- az ész, a főzseni ötlete: koplalás, Mikkamakka- a mondókát lefújta Többiek – „Tartsanak téged ébren kutyabengekéreggel, Aromo!”	<u>Magyarázat</u> Vacskamati – nem vette komolyan Szerafin gyorsaságát, Aromo- nem vette komolyan Szerafint: Úgy ott hagyom..., Bruckner Szigfrid: hímezett és hámozott, hogy ő ne fusson, rokkantnak tartotta Szerafint, visszautasított a futást csúza és a köszvénye miatt
4. Ő az, aki megtalálta a valódi megoldást, s ezzel lezárta az ügyeket.	Mikkamakka Mikkamakka azt javasolta, hogy ha álmos, aludjon el.	Mikkamakka A versenyzés után nem engedte a további kételkedést.

A feladathoz szorosan kapcsolódó villámkérdésekre adott egy szavas válaszok:

► Hányszor szerepel Mikkamakka a fenti táblázatban? 4

► Kik azok, akik őszinte jó szándékkal szerettek volna segíteni Szörnyeteg Lajos álmoságán és nem nevettek ki mások ötleteit? Dömdödöm, Vacskamati, Ló Szerafin, Bruckner Szigfrid és Nagy Zoárd

► Az ő kérését Ló Szerafin már teljesítette: Bruckner Szigfrid

► Jó fél órát ténfergett, kódorgott, szédelgett, lödörgött szegény: Szörnyeteg Lajos

► Annakidején átúszta a Dunát: Aromo

► Szélvészlónak nevezte Ló Szerafint: Bruckner Szigfrid (Ez utóbbi esetben többféle megoldást is küldtek a csapatok, de egyedül Bruckner Szigfrid nevezte így Ló Szerafint. A többi esetben a szerző elbeszéléséből derül ki, hogy gyorsasága a szélhez volt hasonló.)

II. FELADAT:

Miután felismerték Réber László rajzait, biztosan rájöttetek, melyik kép kinek a történetéhez kapcsolódik. A körös-körül úszkáló szófelhőket kellett a megfelelő illusztrációhoz kötni! Az eperjesi „Villámmánók” így oldották meg a feladatot:

III. FELADAT: IGAZSÁGKERESŐ

Az alábbi feladatban megfogalmazott kérdésekre a válaszokat is elolvashattátok. Ezek közül azonban minden esetben csak egy jó lehetőség rejtőzött a többi között. Ha megtaláltátok őket, a hozzájuk tartozó szótagokat megfelelő sorrendben összeolvasva a feladat megoldását kaptátok eredményül. A hidaskürti „Vidám erdészek” megoldásai szerint íme a megfejtés:

■ Mennyi csendesebbke, kurtábbacska bukfcencet vetett Szörnyeteg Lajos?

KÓ: 5

KŰ: 20

KÉ: 10

KŐ: 9

■ Kik csuklottak a Nagy-réten?

TYU: Bruckner Szigfrid és Aromo

TYÁ: Aromo és Vacskamati

TYA: Bruckner Szigfrid és Vacskamati

TYÍ: Ló Szerafin és Mikkamakka

■ Ő az, akinek még a füle hegye is piroslott.

GU: Bruckner Szigfrid

GÉ: Vacskamati

GO: Aromo

GE: Ló Szerafin

■ Mit nem evett Szörnyeteg Lajos, mielőtt elálmósodott?

BAN: egy sült kappant

BEN: öt birsalmát

BA: két rittyentett hőzönbözőnt

BE: hat ringlit és hét habostorotát

■ Vacskamati az Aromo hozta zöld gallyat hova rejtette?

KU: a blúza alá

KE: a zsebébe

KI: a kalapja alá

KA: az inge alá

Kik ordítottak, harsogtak, bömböltek?

RAG: Vacskamati, Nagy Zoárd és Bruckner Szigfrid

REG: Vacskamati, Aromo és Bruckner Szigfrid

RÜG: Vacskamati, Aromo és Mikkamakka

RÁG: Dömdödöm, Aromo és Bruckner Szigfrid

A jó megoldásokat rejtő szótagok:	Megfejtés:
KÉ, BEN, GE, REG, TYA, KU	KUTYABENGEKÉREG

Jutalomponos feladat: A kutyabengekéreg jellemző tulajdonságait és felhasználási módjait is összegezték a gyerekek. „A kutyabengekéreg (frangulae cortex) közepesen erős hasajtó, 12 órán át hideg vízben kell áztatni. A teát este, lefekvés előtt érdemes fogyasztani.”

IV. FELADAT: GALLYSZÁMLÁLÓ

Nagyon egyszerű ám mégis furfangos matematikai feladat várt Titeket az utolsó feladatban. Össze kellett számolni a minta alapján, mennyi zöld gally gyűlt volna össze a futóverseny végére, ha a hátralévő időben mindenki a jelenlévők közül becsületesen összeméri futótudományát a lócsodával, a csodalóval, Ló Szerafinnal és senki nem folyamosodik cselhez. Az érsekújvári „Hétszerszép” csapata nagyon ügyesen megoldotta a feladatot:

VERSENYZŐK ÉS GALLYAIK		
1.	Aromo – 1	Ló Szerafin – 1
2.	Vacskamati – 0	Ló Szerafin – 1
3.	Bruckner Szigfrid - 1	Ló Szerafin - 1
4.	Mikkamakka - 1	Ló Szerafin - 1
Összesen: 7 gally		

IV. FORDULÓ – MEGOLDÁSOK

Kedves Gyerekek és Pedagógusok!

Levelezőversenyünk negyedik fordulójában kért történethez kapcsolódta feladatok (<http://mek.oszk.hu/02700/02753/02753.htm>). A báránnyelű-bodorító és Vacskamati, a nagy, egyetemes világméretű csaló című mesék részletesebb megismerése szükséges volt ahhoz, hogy ügyesen megoldják a kis csapatok a feladatokat.

I. FELADAT: KESZE-KUSZA BETŰRENGETEG

A négyzögletű kerek erdőben bandukolva bizony, sok mindenkiel találkozhat az ember. Most megtudhattuk azt is, hogy az erdő lakói közül néhányan fontos kötelességet teljesítenek és munkaköri beosztással is rendelkeznek. A Ti feladatotok volt, hogy a számozott felsorolásban található hiányos szavakat magánhangzókkal kiegészítsétek, s az így kapott nevekhez tartozó foglalkozásokat és „teendőket” megtaláljátok a betűkavalkádban. Nyolc irányban keresgélve, s a megmaradt betűket felsorakoztatva helyes sorrendben egy olyan meghatározás bukkan elő, ami az egyik szereplőre vonatkozik. Le kellett írni, ki ő és miért hozzá kapcsolódik ez a szó! A Csataról érkezett „Csatangolók” csapat megoldásai nagyon jól sikerültek:

1. Gepárd Géza- alórmester
2. Medve Medárd – főrmester
3. Vadkan Valdemár – riadóautó
4. Szirénfelavi Szürkevarjú Szeréna – sziréna
5. Mikkamakka és Vacskamati – csavargók

A	C	S	A	V	A	R	G	Ó	K	
	L	Y			Ő	T			H	
A		Ő		Á	F					
N	L		R		O			Á		
É		B		M		Í	Ó			
R	R	E	T	S	E	M	R	Ő	Ő	F
I			B			S				
Z	N				O		T		D	
S		R		R				E		
E	Ó	T	U	A	Ó	D	A	I	R	

A fennmaradt betűk:

Helyes sorrendben összeolvasva:

BÁRÁNYFELHŐBODORÍTÓ

Kihez kapcsolódik és miért? MIKKAMAKKA és Vacskamati találták kis ezt a foglalkozást, amikor le akarták tartóztatni őket.

II. FELADAT: VILÁGMÉRETŰ CSALÁS

Vacskamati szenzációs csalásáról olvasva minden bizonynal nagyokat kacagtatok. A történet humorát az író különleges szóhasználata, a játékos megfogalmazás adja. Most Ti is egy hasonlóan játékos feladatot kaptatok: a felsorolt szavakhoz kellett hasonló hangzású, összecsengő (akár rímelő is lehetett, bár ez nem volt feltétel a pontszerzéshez) szinonimákat keresni. Bártran csúrtétek-csavartatok a szavakat, játszadoztatok ti is a hangzókkal, ahogy az érsekújvári „Kalózok” csapat is tette.

Pl: **ványadt** – csenevész, ösztövé, gyöszös, csökött, **köpnék** – pöknék, **rikogatva** – sikogatva
pancsikált – modikált, lubickált
zörgött-börgött – kerregett-zizegett
elsőpró – eltoló, megfélemezhetetlen, felsőpró
emberek – személyek, egyének, szerzetek
szégyentelen – becstelen, gerinctelen, tisztességtelen

gazdagság – bőség, jólét
ézengető – fülsértő, hangos

Jutalomponos feladat: A vállalkozó szellemű csapatok Vacskamati részére egy rövid versikét írtak, amelyet a piacon előadhat, ha legközelebb is nagy, egyetemes, világméretű csalásra adja a fejét.

Íme a felbári „Mesterhármás” csapat költeménye:

„Tessék, tessék!

Itt a portéka, vegyék!

Mindenkinek adok,

én csak hírnevet akarok.

Csaló vagyok, nem tagadom,

hogy szerény vagyok, az rágalom.

Jó móka a barackevés,

főleg, ha nagy csínytevés.

Gyorsan! Fogy a minibarack!

Jelentkezzen, még ki akar!”

III. FELADAT: MI VOLT ELŐBB?

A táblázat soraiban betűjelekkel ellátott események találhatóak. A csapatok feladata volt, hogy megállapítsák, melyik történet időrendben előbb, s a jó válaszok betűjeleit összeolvassák. Az így kapott mondathoz néhány kérdés kapcsolódik a feladat második részében, arra pontos válaszokat adtak az érsekújvári „Kiskópék” csapat tagjai.

N	Gepárd Géza alórmester majd elájult a meghatottságtól.	D	A riadóautó egy tölgyfa alatt szundikált.	N
A	Vacskamati hősi pózba vágta magát.	Í	Vacskamati meg, mint egy bűvész fölkeppott egy ványadt barackot, magasra emelte.	A
TY	Vacskamati a hasát fogta nevetésben.	GY	Aromo csak vihogott.	GY
O	Medve Medárd megköszöri a torkát.	Ö	Vadkan Valdemár foga alatt nagyon ropogott valami.	O
N	Vadkan Valdemár nagy nyugalommal a másik oldalára fordult	M	Az alórmester sivalkodott.	N
S	A nagy bajuszú kinyitotta az üveget, kivett egy barackot.	J	Bruckner Szigfrid bőfentett.	J
Ó	A befőtt már réges-rég elfogyott.	É	Vacskamati már aludt.	Ó
R	Mikkamakka felelet helyett az égre mutatott.	F	Vadkan Valdemár ekkor már négyes sebességgel haladt.	F
Ű	Vadkan Valdemár végre feltöltötte az akkumulátorát.	É	Medve Medárd bölintott.	É
GY	A ványadtka barack akkorának látszott a befőttesüvegben, mint egy barack.	NY	Vacskamati igencsak működött.	NY
K	Néztek Vacskamati után mogorván a többiek.	R	Nagy vigasság volt, nagy befőttes.	K
Ű	Vihogott kárörvendően Gepárd Géza alórmester.	É	Szeréna szirénázott, ahogy a torkán kifért.	É
S	Vacskamati az ézengető ünneplés és hejehuja közepette elaludt.	P	A nagy bajuszú kinyitotta az üveget, kivett egy barackot.	P
U	Vállára kapta a rádióautót szirénástul, gepárdostul.	A	A varjú megsértődött, már lebbentette is a szárnyát, hogy elrepüljön.	A
R	Az emberek egyre többen tolongtak Vacskamati körül.	P	Vacskamati osztogatta a befőtteket.	R
C	Nagy ünnepelve, nótaszóval, rikogatva, sikogatva kísérték haza Vacskamatit.	V	A befőtt már réges-rég elfogyott.	C
A	Ott úszott egy bárányfelhő. Olyan kócos, hogy még.	O	Szeréna torkán akadt a szirénázás.	O
M	Mikkamakka felelet helyett az égre mutatott.	Z	Vadkan Valdemár foga alatt nagyon ropogott valami.	M
L	Úgy kacagott a nagy bajszú, majd kidúlt az oldala.	V	Vacskamati csak vihogott örömeiben.	V
A	A szirénát elég nehéz volt előkeríteni, mert éppen napozott egy ághegyen.	I	Kocogni kezdtek.	A
N	No persze Aromo azonnal elhúzta a száját.	C	Meglóbálta a feje fölött a barackot, és mint egy varázsló, belehelyezte az előtte fényeskedő befőttesüvegbe.	N

MEGFÉJTÉS: Nagyon jó fényképarcom van.

KI MONDTA KINEK? Vacskamati Bruckner Szigfridnek.

MILYEN OKBÓL? Mert Bruckner Szigfrid szerint Vacskamati fényképe is benne lesz szemből is meg profilból is abban a könyvben, melynek címe: *Nagy, egyetemes, világméretű csalók könyvébe.*

IV. FELADAT:

Nagy bajuszú barátunknak felettébb ízlett Vacskamati édeskés, ám gyöszös, csökött barackja. Ezért elhatározta, hogy egy-egy üveggel víz minden kedves rokonának: feleségének, anyósának, apósának, sógornőjének s annak mindhárom gyermekének, sógorának, s annak lányának meg vejének, s azoknak két leányuknak.

A dunaszerdahelyi „Botanikusok” csapata ügyesen kiszámolta, mennyi ványadt barackot osztogatott el hazavitelre Vacskamati a piacon a nagy bajuszúnak, ha minden üvegben 7 darab volt.

Számítás:

$$1+1+1+1+3+1+1+1+2=7+7+7+7+21+7+7+7+14=84$$

Válasz: Vacskamati a nagy bajuszúnak 84 barackot osztogatott szét a piacon.